



# Innst. S. nr. 245

(2008–2009)

## Innstilling til Stortinget fra utenrikskomiteen

Dokument nr. 16 (2008–2009)

### Innstilling fra utenrikskomiteen om årsrapport fra Stortingets delegasjon til NATOs parlamentariske forsamling for 2008

Til Stortinget

#### 1. SAMMENDRAG

Stortingets delegasjon til NATOs parlamentariske forsamling for valgperioden 2005–2009 består av:

Medlemmer	Varamedlemmer
Per Ove Width (FrP), leder	Eirin Faldet (A)
Marit Nybakk (A), nestleder	Sverre Myrli (A)
Tore Nordtun (A)	Jan Arild Ellingsen (FrP)
Jan Petersen (H)	Alf Ivar Samuelsen (Sp) / Lars Peder Brekk (Sp)
Heikki Holmås (SV)	Hans Olav Syversen (KrF)

Alf Ivar Samuelsen erstattet Lars Peder Brekk 14. oktober 2008 som Senterpartiets medlem av delegasjonen.

Komitévervene er fordelt som følger:

Komité	Medlem	
Faste komité	Per Ove Width	Marit Nybakk
Politisk komité	Marit Nybakk	Jan Petersen
Forsvars- og sikkerhetskomiteen	Per Ove Width	Sverre Myrli
Vitenskaps- og teknologikomiteen	Heikki Holmås	Jan Arild Ellingsen
Komité for sivile sikkerhetsdimensjoner	Hans Olav Syversen	Eirin Faldet
Komité for økonomi og sikkerhet	Tore Nordtun	Alf Ivar Samuelsen / Lars Peder Brekk

#### 1.1 Generelt

NATOs parlamentariske forsamling (NATO PA) er en internasjonal organisasjon for parlamentarikere fra NATOs 26 medlemsland. I tillegg deltar 16 assosierte land og observatører fra ytterligere land og internasjonale organisasjoner. Forsamlingen ble opp-

rettet i 1955 og har sekretariat i Brussel. Den ledes av en president som velges for 2 år. Det har utviklet seg en praksis med rotasjon mellom en nordamerikaner, en europeisk konservativ og en europeisk sosialist.

Forsamlingens formål er å arbeide for å fremme NATOs målsettinger og bidra til større åpenhet om

NATOs politikk. Den engasjerer seg på de fleste områder som dekkes av Atlanterhavspakten. Som ledd i arbeidet vedtar forsamlingen anbefalinger rettet til NATOs råd og medlemslandenes regjeringer og nasjonalforsamlinger. NATOs generalsekretær taler ofte under forsamlingens sesjoner og gir skriftlig svar på dens resolusjoner.

Sekretariatsfunksjonen for Stortingets delegasjon til NATOs parlamentariske forsamling ivaretas av Stortingets internasjonale sekretariat. Utenriksdepartementet betaler årlig kontingent til forsamlingen etter anmodning fra Stortinget.

Alle medlemmer av Stortingets delegasjon deltar på forsamlingens arrangementer gjennom året, herunder vår- og høstsesjonene, komitémøter og seminarer. Forsamlingen har et aktivt engasjement overfor nasjonalforsamlinger i ikke-medlemsland for å støtte demokrati og stabilisering. NATO PAs omfattende virksomhet gir mulighet til å styrke Stortingets kontakt med kolleger på begge sider av Atlanteren i samtaler om forsvars- og sikkerhetspolitiske spørsmål, og med partnere og assosierte land.

## 1.2 Hovedspørsmål 2008

Det internasjonale engasjementet i Afghanistan hørte også i 2008 til de viktigste temaene som ble diskutert under parlamentarikerforsamlingens to sesjoner i Berlin og Valencia. NATO PA uttrykte uro over sikkerhetssituasjonen i landet, underskuddet på ressurser som begrenset den NATO-ledede internasjonale sikkerhetsstyrken (ISAF) og de nasjonale begrensningene som flere medlemsland la på bruken av sine styrker. Forsamlingen fastslo at medlemslandene hadde en viktig oppgave i å øke forståelsen i hjemlig opinion for deltakelse i alliansens operasjoner. Innsats for å styrke lokale myndigheter, trening av de afghanske sikkerhetsstyrkene, og bekjempelse av korrupsjon og narkotikahandel, var sentrale komponenter for at alliansen og det internasjonale samfunnet skulle lykkes. Videre la NATO PA vekt på behovet for økt samarbeid mellom Afghanistan og Pakistan for å bedre regional stabilitet. Når det gjaldt utviklingspolitiske aspekter, ble det særlig pekt på utfordringene knyttet til manglende sporing av bistandsmidler. Uklarheten rundt hvor mye penge støtte Afghanistan til enhver tid mottok fra det internasjonale samfunnet, var svært uheldig.

Diskusjonen berørte også spørsmålet om byrdefordeling i alliansens operasjoner, så vel militært som finansielt. Det såkalte "costs lie where they fall"-systemet førte til uheldige skjevheter og måtte etter forsamlingens syn gjennomgå nøye. På samme tid rådet en forståelse av at en ren matematisk tilnærming heller ikke ville være en god løsning.

Krigen mellom Russland og Georgia i august, NATOs forhold til førstnevnte, og spørsmålet om georgisk medlemskap ble et av de mest diskuterte temaene under høstsesjonen i Valencia. Parlamentarikerforsamlingen ønsket fortsatt dialog med russiske parlamentarikere, men med begrensninger i forhold til tidligere praksis. Det ble vedtatt å utelukke russisk deltakelse i komité- og underkomitéreiser, men fortsatt dialog innen rammen av den parlamentariske komiteen for NATO-Russland. En russisk delegasjon ville også i fortsettelsen bli invitert til vår- og høstsesjonene. NATO PA uttrykte dyp bekymring for Russlands maktbruk i Georgia, og den ga på generelt grunnlag også uttrykk for bekymring for at Russland ville kunne bruke sine energiforsyninger som politisk våpen overfor naboland.

Spørsmålet om georgisk MAP-status (Membership Action Plan) og fremtidig NATO-medlemskap var gjenstand for bred debatt i Valencia. På bakgrunn av et resolusjonsforslag utarbeidet av stortingsrepresentant og visepresident i forsamlingen, Jan Petersen, samlet et flertall av parlamentarikerne seg om en formulering om å henstille til NATO å innvilge MAP-status for Georgia.

Overgangsperioden i Kosovo var også et eget tema. Det var bred enighet om å overlate KFOR-ansvaret til EUs misjon så snart som mulig. Forsamlingen uttrykte også full støtte til videre integrering av Vest-Balkan i euroatlantiske strukturer.

Et underliggende tema i diskusjonene var avklaring av NATOs rolle og behovet for å opprettholde et skille mellom militære og sivile aktører. Nye sikkerhetsutfordringer grep inn i denne diskusjonen, så som piratvirksomhet til sjøs, cyberangrep og energisikkerhet.

John Tanner (USA) ble valgt til ny president under sesjonen i Valencia i november.

NATO PA satte i 2008 i gang arbeidet med parlamentarikerforsamlingens innspill til nytt strategisk konsept for alliansen. Arbeidet ble ledet av visepresident Jan Petersen som konsulterte de enkelte komiteene både under sesjonen i Berlin og i Valencia. Etter planen ville et endelig forslag vedtas våren 2009.

Stortingsrepresentant Sverre Myrli la under høstsesjonen frem en rapport om ikke-medlemmers bidrag til NATO-operasjoner. Rapporten hadde fokus på australske, svenske og finske bidrag og høstet positiv respons.

I møtet til Den faste komité i Valencia presenterte delegasjonsleder Per Ove Width planene for forsamlingens forestående vårsesjon i Oslo 2009.

Stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen hadde vervet som nestleder i Vitenskaps- og teknologikomiteen (valgt i 2007).

## 2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Olav Akselsen, Vidar Bjørnstad, Marit Nybakk, Hill-Marta Solberg og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund, Siv Jensen og Øyvind Vaksdal, fra Høyre, Siri A. Meling og Erna Solberg, fra Sosialistisk Venstreparti, Ågot Valle, fra Kristelig Folkeparti, Dagfinn Høybråten, fra Senterpartiet, Åslaug Haga, og fra Venstre, Anne Margrethe Larsen, har merket seg at NATO PA har som formål å fremme alliansens målsettinger og bidra til bredere debatt og åpenhet om alliansens politikk og prioriteringer. Forsamlingen fatter vedtak og gir anbefalinger til NATOs råd og regjeringer. Komiteen mener det er viktig at NATOs prioriteringer også har en parlamentarisk forankring. Komiteen syns det er svært positivt at Stortinget har påtatt seg å arrangere forsamlingens vårsesjon fra 23. til 26. mai 2009.

Komiteen har merket seg at de sakene som har preget NATO PA i 2008, er de samme som har stått på dagsordenen i hovedorganisasjonen. Det gjelder særlig situasjonen og operasjonen i Afghanistan og behovet for regional stabilitet. Komiteen har videre merket seg at også forholdet til EU og den transatlantiske dialogen har vært gjenstand for drøftelser og uttalelser.

Komiteen registrerer at i tråd med hovedorganisasjonens beslutninger ble kontakten mellom NATO PA og russiske parlamentarikere begrenset etter Georgia-konflikten. Kontakten ble på nytt vedtatt styrket på møtet i Standing Committee i Vilnius 5. april 2009. Komiteen vil understreke behovet for dialog mellom NATO og Russland for å løse

regionale og globale sikkerhetspolitiske spørsmål. Komiteen mener at langvarige og økende motsetninger mellom NATO og Russland ikke vil være i Norges interesse.

Komiteen har merket seg at NATOs parlamentarikerforsamling i 2008 startet arbeidet med et nytt strategisk konsept i NATO, med Jan Petersen som saksordfører. Komiteen vil vise til beslutningen på NATOs toppmøte i Strasbourg/Kehl i april i år om å utarbeide et nytt strategisk konsept for alliansen og mener det er viktig at dette arbeidet også følges fra parlamentarikerforsamlingen.

Komiteen vil vise til at parlamentarikerforsamlingen arbeidet med å integrere spørsmål knyttet til sikkerhetsresolusjonene 1325 og 1822 i NATO PAs komiteer.

Komiteen vil videre vise til at i Oslo under vårsesjonen vil den norske delegasjonen invitere til et lunsjmøte om temaet kvinner i væpnede konflikter.

Komiteen finner nok en gang grunn til å bemerke at NATO PA er særdeles mannsdominert, noe som er særlig merkbart i tillitsverv, ledelse og komiteer. Samtlige i presidentskapet og alle komitéledere er menn. Det gjelder også de aller fleste saksordførere.

## 3. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 16 (2008–2009) – årsrapport fra Stortingets delegasjon til NATOs parlamentariske forsamling for 2008 – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 26. mai 2009

**Olav Akselsen**

leder

**Marit Nybakk**

ordfører

